

Toezicht op onderwijstijd: werkwijze van de inspectie

Inleiding

Het wetsvoorstel met de titel 'doelmatige leerwegen en het moderniseren van de bekostiging van het beroepsonderwijs' (TK 33 187) impliceert een nieuwe uitwerking van het toezicht op onderwijstijd door de inspectie.

In deze bijlage wordt de aanpak nader uitgewerkt.

De beleidslijn

In de brief van 30 januari 2013 aan de voorzitter van de Tweede Kamer heeft de minister de beleidslijn voor onderwijstijd uiteengezet.

De minister benadrukt het belang van voldoende onderwijsuren. Jongeren hebben tijd nodig om leerstof te verwerken, vaardigheden in de praktijk te oefenen en samen te werken in projecten. Essentieel is dat jongeren 'nuttig bezig zijn' en een goed gevuld programma op school en leerbedrijf hebben, met voldoende structuur en begeleiding. Bij een flink aantal opleidingen was hier in de periode 2000-2007 te weinig aandacht voor. Dat heeft tot problemen geleid, waaronder lage diplomarendementen, inefficiënte leerwegen en veel klachten van studenten en ouders over te dunne lesroosters en te weinig structuur en begeleiding. In het actieplan 'focus op vakmanschap' is daarom ingezet op intensivering van het onderwijs, vooral in het eerste leerjaar, waar de student het meest kwetsbaar is.

De minister geeft ook aan dat onderwijstijd geen doel op zich moet zijn. De urennorm staat in functie van de kwaliteit. Het is een onderdeel van inspanningen die een onderwijsinstelling moet verrichten om kwalitatief hoogwaardig onderwijs te realiseren. Kwaliteit blijkt onder meer uit de eindresultaten en opbrengsten van de opleidingen, de kwaliteit van de examens en de tevredenheid van studenten, ouders en werkgevers.

Het is aan de school om een volwaardig, evenwichtig en uitdagend onderwijsprogramma aan te bieden met voldoende uren, een goede mix van werkvormen en adequate begeleiding. De minister schrijft verder: 'De omschrijving in artikel 7.2.7, vijfde en zesde lid van het wetsvoorstel van begeleide onderwijsuren biedt naar mijn mening de gewenste ruimte om een eigentijds, gevarieerd onderwijsprogramma aan te bieden door een multidisciplinair onderwijsteam met bevoegde docenten, maar ook met de voor het mbo zo belangrijke instructeurs, gastdocenten en studiebegeleiders. Met begeleide onderwijsuren wordt bedoeld klokuren waarin onderwijs wordt gegeven onder verantwoordelijkheid en met actieve betrokkenheid van onderwijspersoneel. In de praktijk kan dit betekenen dat de student onderwijs krijgt van een instructeur (denk bijvoorbeeld aan simulaties met technologie). Zolang dit plaatsvindt onder verantwoordelijkheid van een bevoegd docent en hierover binnen het onderwijsteam afspraken zijn gemaakt, valt dergelijk onderwijs onder 'begeleide onderwijsuren'.

De onderwijsinstelling moet zorgen voor een voldoende intensief programma. Aan die zorgplicht wordt in ieder geval voldaan als het onderwijsprogramma voldoet aan de minimumnorm zoals uitgewerkt in de gewijzigde wet. Ook met een andere invulling van het programma kan de instelling aan die zorgplicht voldoen. 'Dan moet de instelling wel kunnen aantonen dat hier een onderwijsinhoudelijke visie over kwaliteit aan ten grondslag ligt, mede in relatie tot de doelgroep die het betreft en dat die kwaliteit ook wordt gerealiseerd'. Een onderwijsprogrammering die in negatieve zin afwijkt van de wettelijke minimum urennormen is slechts aan de orde als daarover een positief oordeel is gegeven door de deelnemersraad/studentenraad.

De minister geeft in de brief ook aan dat de beleidswijziging consequenties heeft voor het inspectietoezicht op onderwijstijd in de bol en bbl-opleidingen. De inspectie zal het toezicht op

onderwijstijd na inwerkingtreding meer integreren met het toezicht op de onderwijskwaliteit. Daarmee wordt de toezichtlast beperkt, onder andere omdat er geen themaonderzoeken onderwijstijd meer nodig zijn. De inspectie beoordeelt de naleving van de urennorm dan in relatie tot de geboden onderwijskwaliteit.

In de Tweede nota van wijziging (TK, 33 187, nr. 17) zijn de voorstellen uitgewerkt. In de toelichting wordt benadrukt dat de urennormen geen doel op zich zijn, maar een middel om een doel te bereiken: goed onderwijs, effectieve en efficiënte leerroutes, goede resultaten, tevredenheid van de belanghebbenden, dus de studenten en hun ouders en het bedrijfsleven. Het gaat erom dat de kwaliteit van de opleiding op orde is en de genoemde belanghebbenden tevreden zijn over die kwaliteit. (...). Het leveren van kwaliteit door de verschillende teams is waar de inspanningen van een instelling op gericht moeten zijn en dat is waar het toezicht van de inspectie zich ook primair op richt.

De nieuwe werkwijze van de inspectie

Het nieuwe toezicht sluit aan op de redenering dat de urennormen geen doel op zich zijn, maar een middel om kwalitatief goed onderwijs te bereiken.

Het toezicht op onderwijstijd wordt geïntegreerd in het reguliere onderzoek, waardoor de relatie met de kwaliteit nadrukkelijk kan worden gelegd.

Daarbij maken we onderscheid tussen:

- de Staat van de instelling;
- onderzoek naar aanleiding van de jaarlijkse risicoanalyse.

Staat van de instelling

De inspectie van het onderwijs voert jaarlijks bij een derde van alle instellingen de Staat van de instelling uit. Dat onderzoek heeft onder meer tot doel om vast te stellen of de kwaliteitsborging van de instelling op orde is. Daarmee wordt feitelijk bepaald in hoeverre de instelling 'in control' is. Om daarover uitspraken te kunnen doen wordt ook een aantal opleidingen geselecteerd waarvan de kwaliteit wordt vastgesteld. De uitkomsten van het onderzoek naar de opleidingen dienen als check op de kwaliteitsborging van de instellingen. Daarnaast worden de uitkomsten gebruikt om uitspraken te kunnen doen over de kwaliteit van het mbo in Nederland. De onderzochte opleidingen vormen namelijk een representatieve steekproef van alle mbo opleidingen.

Onderzoek naar de kwaliteitsborging

In het kader van het onderzoek naar kwaliteitsborging zal de inspectie nagaan hoe de kwaliteitsborging op het punt van onderwijstijd instellingsbreed is geregeld. Onderzocht wordt:

- Hoe de instelling stuurt en zicht houdt op het naleven van de wettelijke bepalingen omtrent onderwijstijd;
- in hoeverre gebruik is gemaakt van de (nieuwe) mogelijkheid om af te wijken van de wettelijke urennorm en welke waarborgen de instelling heeft getroffen voor kwalitatief goed onderwijs in geval er is afgeweken van de wettelijke urennorm (is de instemming van de deelnemersraad/studentenraad dan verkregen?).

Onderzoek naar specifieke opleidingen

Per instelling worden in de Staat van de instelling 1 tot 5 opleidingen onderzocht. Dit onderzoek wordt vooraf aangekondigd bij de instellingen. In het onderzoek wordt naar alle gebieden uit het toezichtkader gekeken, inclusief de naleving van wettelijke eisen. Dit onderzoek wordt uitgevoerd voor zowel de bol als de bbl opleidingen.

In het onderzoek naar deze opleidingen wordt vanaf het jaar 2014 – 2015 *niet* meer standaard naar onderwijstijd gekeken. Alleen in bepaalde gevallen wordt het onderzoek uitgebreid/verdiept op het punt van onderwijstijd. Een onderzoek naar onderwijstijd is aan de orde als twee of meer van de volgende argumenten aan de orde zijn:

- de opbrengsten van de betreffende opleiding zijn onvoldoende;
- de tevredenheid van studenten, medewerkers of bedrijven over de opleiding is laag en ligt duidelijk onder het gemiddelde van alle instellingen;

- de leertijd (aspect 1.4 uit het waarderingskader bve 2012) blijkt onvoldoende te zijn¹. Het onderzoek wordt dan uitgebreid (verdiept) om vast te stellen of onvoldoende onderwijstijd een oorzaak is van de geconstateerde kwaliteitstekorten. Dit vanuit het principe dat onderwijstijd een middel is, en geen doel op zich.

Voor de inrichting van het inspectieonderzoek maakt het uit of de deelnemersraad/studentenraad heeft ingestemd met de afwijking van de norm of niet.

- Als de deelnemersraad/studentenraad heeft ingestemd met de afwijking van de norm, dan volgt in beginsel geen *specifiek* onderzoek naar onderwijstijd waarin *gedetailleerd* wordt vastgesteld hoeveel uren door de instelling gegeven zijn. Wel wordt in die gevallen nagegaan of voldaan is aan de vereisten om af te wijken van de urennorm (zoals de onderbouwing door het bevoegd gezag van de onderwijskundige visie die ten grondslag ligt aan de andere invulling van het onderwijsprogramma). Op basis van gesprekken en een nadere analyse van geconstateerde tekorten wordt bovendien nagegaan of er sprake was van te weinig adequate begeleiding van studenten, als verklaring voor het kwaliteitsprobleem.
- Als de deelnemersraad/studentenraad niet heeft ingestemd met afwijking van de norm, dan vormt onderwijstijd – als onderdeel van het bredere onderzoek naar onderwijskwaliteit – een aspect van het onderzoek, waarbij zo nodig ook wordt vastgesteld hoeveel uren precies zijn verzorgd.

Jaarlijkse risicomonitoring

De inspectie voert jaarlijks een risicoanalyse uit. In het jaar dat de Staat van de instelling wordt opgemaakt is de risicomonitoring onderdeel van dit onderzoek.

De jaarlijkse risicomonitoring *kán* in bepaalde gevallen leiden tot een onderzoek naar onderwijstijd. Daarbij denken we vooral aan de situatie dat er veel en/of ernstige signalen zijn over te weinig begeleid onderwijs of als de tevredenheid van studenten blijkens de JOB enquête opvallend laag is. Er is in die gevallen *extra* reden om een onderzoek te starten als óók de opbrengsten laag zijn.

Een onderzoek kan ook aan de orde zijn als uit informatie van de deelnemersraad/studentenraad blijkt dat bij een of meer opleidingen is afgeweken van de wettelijke urennorm zonder dat er instemming is gevraagd en gekregen. Met het oog daarop willen we jaarlijks over dit punt informatie opvragen bij de deelnemersraad/studentenraad.

Tweede orde toezicht

De Staat van de instelling en de jaarlijkse risicomonitoring kunnen leiden tot nader onderzoek naar onderwijstijd. We spreken dan van onderzoek in de tweede orde. In zo'n situatie zijn er duidelijk aanwijzingen dat er op het punt van onderwijstijd tekortkomingen zijn. Een onderzoek naar onderwijstijd zal in zo'n geval in principe onaangekondigd worden uitgevoerd. Uiteraard wordt ook dan de relatie met de kwaliteit gelegd. Het onderzoek richt zich niet alleen op onderwijstijd, maar ook op andere aspecten uit het waarderingskader van de inspectie.

Uit het bovenstaande blijkt dat de inspectie werkt vanuit het principe van verdiend vertrouwen. Als het goed gaat blijkens de Staat van de instelling, dan wordt volstaan met het (driejaarlijkse) onderzoek naar de Staat van de instelling waarin onderwijstijd alleen wordt onderzocht als daar aanleiding toe is.

Zijn er echter aanwijzingen voor structurele tekorten in de kwaliteit van het onderwijs, en de waarborgen daarvoor, dan worden de oorzaken daarvan onderzocht. Het kan dan onder meer gaan om de inzet van personeel, het realiseren van onderwijstijd en de programmering.

De nieuwe werkwijze uitgewerkt in enkele praktijksituaties

---

¹ Aspect 1.4 uit het Toezichtkader bve 2012 (voldoende benutting onderwijstijd, doelmatige roosters en een evenwichtige werkdruk)

De volgende voorbeelden maken duidelijk wanneer onderwijstijd onderzocht wordt. Situaties 1 tot en met 3 hebben betrekking op de Staat van de instelling.

De staat van de instelling kent een onderzoek naar de kwaliteitsborging voor de instelling als geheel, en een onderzoek naar de kwaliteit van 1 – 5 opleidingen.

Situatie 1 Staat van de instelling bij instelling X

- Bij het onderzoek naar kwaliteitsborging wordt gekeken hoe instellingsbreed wordt omgegaan met de afwijkmogelijkheid die de wet biedt. Tevens wordt vastgesteld of hier goede waarborgen voor worden getroffen, zoals instemming en verantwoording over het programma . Bij dit onderdeel vindt geen specifiek onderzoek naar onderwijstijd plaats bij opleidingen.
- Bij het onderzoek naar 1 – 5 opleidingen: we onderzoeken deze opleidingen aan de hand van het waarderingskader. Het betreft een breed onderzoek. Er vindt in dit geval geen onderzoek naar onderwijstijd plaats omdat de rendementen en de tevredenheid van studenten/medewerkers of bedrijven in dit geval voldoende zijn.

Situatie 2 Staat van de instelling bij instelling Y

- Bij het onderzoek naar kwaliteitsborging wordt gekeken hoe instellingsbreed wordt omgegaan met de afwijkmogelijkheid die de wet biedt. Tevens wordt vastgesteld of hier goede waarborgen voor worden getroffen, zoals instemming en verantwoording over het programma . Bij dit onderdeel vindt geen specifiek onderzoek naar onderwijstijd plaats bij opleidingen.
- Bij het onderzoek naar 1 – 5 opleidingen: we onderzoeken deze opleidingen aan de hand van het waarderingskader. Breed onderzoek. *Nu blijken echter de rendementen én de tevredenheid van studenten opmerkelijk laag.* In dit geval volgt ook onderzoek naar onderwijstijd om vast te stellen of daar mogelijk de oorzaak ligt van onvoldoende kwaliteit. Onderwijstijd maakt dan integraal deel uit van het onderzoek naar deze opleiding binnen de Staat van de instelling. *Omdat er instemming is van de deelnemersraad om af te wijken* is het echter geen onderzoek tot op uurniveau. Wel wordt nagegaan of op goede wijze is omgegaan met de afwijkmogelijkheid (waaronder: is een onderwijskundige visie uitgewerkt? Is de instemming tijdig verleend?). Als sprake is van zeer zwak onderwijs kunnen sancties volgen.

Situatie 3 Staat van de instelling bij instelling Z

- Bij het onderzoek naar kwaliteitsborging wordt gekeken hoe instellingsbreed wordt omgegaan met de afwijkmogelijkheid die de wet biedt. Tevens wordt vastgesteld of hier goede waarborgen voor worden getroffen, zoals instemming en verantwoording over het programma . Bij dit onderdeel vindt geen specifiek onderzoek naar onderwijstijd plaats bij opleidingen.
- Bij het onderzoek naar 1 – 5 opleidingen: we onderzoeken deze opleidingen aan de hand van het waarderingskader. Breed onderzoek. Nu blijken echter de rendementen én de tevredenheid van studenten opmerkelijk laag. Dan ook onderzoek naar OT, om vast te stellen of daar mogelijk de oorzaak ligt van onvoldoende kwaliteit. *Er is in dit geval geen instemming van de deelnemersraad om af te wijken. Nu volgt er wel onderzoek om vast te stellen hoeveel uren precies zijn gegeven.* Dit om vast te stellen of voldaan is aan de eisen uit de wet. Indien te weinig uren kunnen sancties volgen onder het nieuwe regime.

Situatie 4 Bij signalen over instelling K

Als er aanwijzingen zijn dat de wet niet wordt nageleefd én er kwaliteitsproblemen zijn, dan kan specifiek onderzoek naar OT aan de orde zijn. Zo nodig ook onaangekondigd. Dat laatste is echter uitzondering (tot juli 2012 vond onderzoek naar onderwijstijd standaard onaangekondigd plaats, in het nieuwe toezicht gebeurt dat alleen nog bij ernstige vermoedens van tekorten). Indien te weinig uren worden gegeven kunnen sancties volgen, althans als er geen instemming is van de deelnemersraad voor de afwijking dan wel de instemming niet met de juiste waarborgen is omkleed.

Situatie 5 Bij tweede orde toezicht voortvloeiend uit de Staat van de instelling of de jaarlijkse risicomonitoring bij instelling L

Als in het eerste orde toezicht is geconstateerd dat er kwaliteitsproblemen zijn, dan wel er risico's bestaan op tekorten, dan volgt een breed onderzoek naar de kwaliteit, inclusief onderwijstijd. Nagegaan wordt of onderwijstijd mogelijk de oorzaak van de tekorten is.

Als er geen instemming is van de deelnemersraad om af te wijken, richt het onderzoek zich ook op het vaststellen van het aantal verzorgde uren. Indien er te weinig uren zijn gegeven, kunnen sancties volgen.

De inrichting van het inspectie toezicht

Opvragen van informatie bij start van het onderzoek

De inspectie start haar onderzoeken met het opvragen van relevante informatie. Daarbij gaan we uit van het voorgaande afgeronde studiejaar. Voor het toezicht naar onderwijstijd is in elk geval relevant dat de instelling aan kan geven of ze al dan niet is afgeweken van de urennorm in de wet. Als de instelling aangeeft dat ze is afgeweken van de urennorm dan moet de instelling aantonen dat de deelnemersraad/studentenraad akkoord is. Ook moet de instelling informatie verschaffen over de visie op de inrichting van het onderwijs, en de te leveren kwaliteit. Daaruit moet blijken hoe de interactie met de studenten is vormgegeven teneinde zorg te dragen voor een adequate begeleiding. Ook moet duidelijk worden hoe de instelling waarborgt dat de opbrengsten hoog zijn, en dat de studenten, medewerkers en het afnemend beroepenveld tevreden zijn over het onderwijs en de resultaten daarvan. Dat zijn immers belangrijke elementen van de te leveren kwaliteit. De instemming van de deelnemersraad/studentenraad moet vóór de start van het studiejaar gegeven zijn. De beslissing over de afwijking van de onderwijstijd dient voorts tijdig te zijn verwerkt in de onderwijs en examenregeling en tijdig met de studenten te zijn gecommuniceerd. We gaan er vanuit dat de deelnemersraad/studentenraad en de instelling afspraken maken over de duur en de reikwijdte van de gegeven instemming en de wijze van evalueren van de gemaakte afspraken.

Uitvoeren van het geïntegreerde onderzoek

Bij een geïntegreerde uitvoering van het onderzoek kijkt de inspectie naar diverse aspecten van kwaliteit. Daarbij gaat het om aspecten van het onderwijsproces (onderwijsprogramma, didactisch handelen, studieloopbaanbegeleiding, beroepspraktijkvorming examinering/diplomering (betrouwbare beoordeling, rol examencommissie), de opbrengsten/leerresultaten en de kwaliteitsborging. Ook komt het naleven van de wettelijke eisen aan de orde.

Het onderzoek naar onderwijstijd is aan de orde als er risico's gesignaleerd zijn op dit vlak (lage opbrengsten, lage tevredenheid of onvoldoende leertijd). Het wordt uitgevoerd als verdieping van het kwaliteitsonderzoek.

Adequate begeleiding

De minister schrijft in haar brief van 30 januari 2013: 'Met begeleide onderwijsuren wordt bedoeld klokuren waarin onderwijs wordt gegeven onder verantwoordelijkheid en met actieve betrokkenheid van onderwijspersoneel. De begeleiding staat of valt met de kwaliteit en de inzet van het personeel. In de praktijk kan dit betekenen dat de student onderwijs krijgt van een instructeur. Zolang dit plaatsvindt onder verantwoordelijkheid van een bevoegd docent en hierover binnen het onderwijsteam sluitende afspraken zijn gemaakt, valt dergelijk onderwijs onder 'begeleide onderwijsuren'.²

Kernpunt is de vraag wat de uitwerking is van de zinsnede in art 7.2.7 van de WEB: '*onder verantwoordelijkheid en met actieve betrokkenheid van onderwijspersoneel*'. Essentiële elementen hiervoor zijn:

- In het multidisciplinair samengesteld onderwijsteam zijn heldere afspraken gemaakt over de begeleiding van de studenten. Van het onderwijsteam maken bevoegde docenten deel uit, naast instructeurs, gastdocenten en/of studiebegeleiders;
- Het onderwijsteam functioneert op adequaat niveau zowel inhoudelijk als pedagogisch didactisch. Dit blijkt uit bekwaamheden, bevoegdheden en de kwaliteit van het werk.

---

² TK, 33 187, nr 15, pagina 3. Brief van de minister van OCW aan de voorzitter van de Tweede Kamer Kamer.

- De afspraken binnen het team betreffen ook de feedback op en de evaluatie van het verzorgde onderwijs. Dat geldt zowel voor het door de bevoegde als het door de niet bevoegde docent verzorgde onderwijs;
- De begeleiding van de studenten vindt plaats door de bevoegde docent zelf, óf door een onderwijsgevende die werkt onder aansturing en verantwoordelijkheid van een bevoegde docent binnen datzelfde team behorend bij dat leerjaar van de opleiding. De bevoegde docent verzorgt ook zelf (een deel van het) onderwijs van dat leerjaar.
- de waardering van studenten en het onderwijzend personeel over de geboden begeleiding wordt meegewogen
- Ieder leerjaar/cohort heeft te allen tijde bevoegde docenten in het team

Het onderwijs is gebaat bij docenten die professioneel hun werk uitvoeren en een overheid die dat versterkt. Het beleid is daar overigens ook op gericht. Als de omschrijving van 'actieve betrokkenheid' verder zou worden verruimd ontstaat een situatie waarbij er een te grote inbreuk is op de kwaliteit van het onderwijs.

Focus van het onderzoek naar onderwijstijd

Als een onderzoek naar onderwijstijd aan de orde is dan focussen we ons bij opleidingen die langer dan een jaar duren op het eerste leerjaar. Bij de niveau 2 opleiding wordt het tweede leerjaar ook onderzocht. We doen dit om de volgende redenen:

- het eerste leerjaar is gelet op mogelijke uitval het belangrijkste leerjaar;
- niveau 1 en 2 in verband met vanwege de aard en kwetsbaarheid van de doelgroep
- we sluiten aan op het actieplan 'focus op vakmanschap', waarin is ingezet op intensivering van het onderwijs, vooral in het eerste leerjaar, waar de student het meest kwetsbaar is.

Pas als er duidelijke aanleidingen zijn om te veronderstellen dat de oorzaken van de tekorten mede betrekking hebben op onderwijstijd in de leerjaren 2 en 3 (of, waar van toepassing, 4) zal de inspectie daar het onderzoek op richten.

Als een onderzoek naar onderwijstijd aan de orde is dan kijken we eerst naar de resultaten van het afgelopen jaar. We spreken met studenten, docenten en het management. Als sprake is van onvoldoende onderwijstijd³ in het afgelopen jaar ($t - 1$), dan kijken we ook naar de stand van zaken in het lopende jaar ($t 0$). Als blijkt dat in het afgelopen jaar niet aan de eisen werd voldaan, wordt een hercontrole uitgevoerd op de realisatie van het lopende jaar.

Als het de derde leerweg betreft, dan volgt geen (verdiepend) onderzoek naar onderwijstijd. Er zijn dan immers geen urennormen.

Gevolgen van onvoldoende onderwijstijd

Als de onderwijstijd onder de wettelijke urennorm ligt en er niet is voldaan aan de voorwaarden om af te mogen wijken (zoals het beschikken over de instemming van de deelnemersraad) dan wordt niet voldaan aan de wet.

Voor de sanctionering wordt vervolgens onderscheid gemaakt in de mate waarin wordt afgeweken. Bij kleine afwijkingen (tot 2,5 %) is het regime lichter dan bij grote afwijkingen (meer dan 2,5%).

Als het aantal gerealiseerde uren wat lager is dan de wettelijke norm (dus tot 17,5 uren minder op een totaal van 700 uur) en er geen duidelijk plan is voorgelegd aan de deelnemersraad/studentenraad, dan wordt opgemerkt dat niet aan de wet is voldaan. Er worden evenwel geen consequenties aan verbonden.

Er is derhalve een getrappt systeem:

---

³ Het gaat om het niet voldoen aan de uren, dan wel het niet treffen van de juiste waarborgen als afgeweken worden van de urennorm.

- als tot 2,5 % minder is gerealiseerd en er niet aan de wettelijke eisen is voldaan, dan wordt vermeld dat in strijd met de wet is gehandeld en wordt de instelling gemaand tot verbetering, maar wordt hier geen sanctie aan verbonden. We sturen in dat geval ook geen waarschuwingsbrief.
- bij een afwijking hoger dan 2,5% wordt vermeld dat in strijd met de wet is gehandeld, en wordt overgegaan tot het sturen van een waarschuwingsbrief gericht op herstel.

De volgende sancties kunnen worden getroffen.

Bij afwijking groter dan 2,5% ten opzichte van de wettelijke norm

Als de inspectie vaststelt dat de instelling in het schooljaar t – 1 negatief is afgeweken van de minimum urennorm (meer dan 2,5%), zonder dat is voldaan aan de condities die daarvoor gelden, dan wordt geconcludeerd dat niet aan de wet is voldaan én kunnen sancties volgen.

Sancties: opschorten van de bekostiging

Onderwijstijd is geen bekostigingsparameter meer, maar het blijft wel een inrichtingsvoorschrift. Als sprake is van meer dan 2,5% te weinig begeleide onderwijstijd ontvangt het CvB een besluit tot het opschorten van de bekostiging. De aanpak hiervan wordt nog nader uitgewerkt. Tegelijk met het verzenden van het besluit tot opschorting van de bekostiging ontvangt de instelling een waarschuwing gericht op herstel, in het licht van het ontnemen van de rechten om de opleiding te mogen verzorgen.

Ultieme sanctie

Mocht de instelling blijven persisteren in het realiseren van te weinig onderwijstijd bij een opleiding met grote kwaliteitsproblemen dan kan uiteindelijk de licentie van de betreffende opleiding worden ontnomen op grond van de waarschuwing.

Overgangsregime

De nieuwe onderzoeks aanpak gaat in vanaf het moment dat de wetswijziging in werking treedt.

In 2013-2014 wordt al naar analogie van deze aanpak gewerkt. Er zal dus geen themaonderzoek worden uitgevoerd. In het jaar 2013 – 2014 voert de inspectie alleen onderzoek naar onderwijstijd uit als sprake is van ernstige signalen of grote kwaliteitstekorten. Het onderzoek vormt dan een onderdeel van het reguliere kwaliteitsonderzoek (Staat van de Instelling of kwaliteitsonderzoek).

Het nieuwe sanctieregime gaat in vanaf het moment dat de Eerste Kamer instemt met het wetsvoorstel.

Er komt een AMvB voor instructeurs. In die regeling wordt bepaald wanneer er sprake is van een instructeur, en wat de taken en bevoegdheden zijn van een instructeur. Daarin wordt tevens uitgewerkt welk niveau je mag verwachten van een instructeur op het punt van didactische vaardigheden en beroepsvaardigheden voor de opleiding. Deze regeling is dan uitgangspunt voor de nadere invulling van het toezicht.

Informatie over de vraag wat kan en wat niet kan

De vraag of een bepaalde situatie onder onderwijstijd valt of niet zal ook in de toekomst gesteld blijven worden door instellingen. De wetswijziging zorgt mogelijk tijdelijk voor extra vragen. Op basis van de vragen die gesteld worden en de ervaringen die worden opgedaan met het nieuwe onderzoek naar onderwijstijd zal een lijst worden ontwikkeld met situaties die – in relatie tot de kwaliteit van het onderwijs – zijn toegestaan, of juist niet. Deze situaties worden als casusbeschrijving opgenomen op een te publiceren overzicht en maken duidelijk hoe de inspectie hiermee omgaat. Wat is toelaatbaar en wordt gezien als begeleide onderwijstijd in relatie tot kwaliteit en wat niet? Dit alles natuurlijk binnen de kaders van de wet en altijd gebaseerd op het feitelijk gebruik. Het gaat hierbij onder meer om het gebruik van innovatieve (ict) middelen, maar ook om nieuwe werkwijzen die bijdragen aan de kwaliteit van het onderwijs en een effectief leerproces.